

A települési vízgazdálkodás helyzete, szakmai kihívásai

Kovács Károly, a Magyar Vízipari Klaszter és a Magyar Szennyvíztechnikai Szövetség elnöke, a Közművagyon Értékelési Klaszter főttkára, az Európai Vízügyi Szövetség (EWA) frissen megválasztott elnöke, és az EUR-ÁZSIAI Vízügyi Együttműködés (ASEM WATER) alelnöke. Vele beszélgettünk a hazai települési vízgazdálkodás helyzetéről és a szakmai kihívásokról.

– Milyen folyamatok zajlanak jelenleg a hazai települési vízellátás és csatornázás területén?

Alapvetően négy, a szélesebb közvéleményt is érintő folyamatról lehet érdemes említést tenni:

- Az **ivóvízminőség javítását** és a szennyvízelvezetést és -tisztítást érintő fejlesztésekről,
- a vízi közmű szolgáltatói szektorban zajló **integrációról**,
- a vízi közmű szolgáltatás költségeinek és árainak **dinamikus** átrendeződéséről,
- az **integrált települési vízgazdálkodás** szemléletének térhódításáról.

– Mit takarnak ezek a folyamatok, és mit jelentenek a fogyasztók, a szélesebb közvélemény, illetve szolgáltatók, és a szakma számára?

Az **ivóvízminőség javítását** és a csatornázottság növelését célzó uniós támogatású fejlesztési programok több száz milliárd forint értékű, jelentős új infrastruktúra szolgálatba állását eredményezik az elkövetkező 1-2 évben. Ezek a létesítmények egy-

felől a szolgáltatás minőségének emelkedését és a fogyasztói komfortérzet növekedését, valamint a környezet minőségének javulását jelentik, ugyanakkor, főként az arzénmentesítésben érintett területeken, jelentősen emelik a szolgáltatás költségeit.

A szektorban a 2011. évi CCIX. vízi-közmű-szolgáltatásról szóló törvény hatására beindult integráció részben a szolgáltató vállalatok és részben a műszaki rendszerek összevonását jelenti. A területi integráció egyben a szaktudás, a működtető vagyon összpontosítását, és részben ezáltal a szolgáltatás minőségének, biztonságának javulását, a költséghatékonyság növekedését eredményezheti. A nagyobb, és települési struktúrájában összetettebb szolgáltatási terület fokozottabb lehetőséget biztosít a területi költségkülönbségek kiegyenlítésére, a szolidaritási elv érvényesülésére is.

A költségsztruktúra átrendeződését alapvetően az **integráció**, valamint a rezsicsökkentés generálta költséghatékonyság javítás és a vagyon, illetve eszközgazdálkodás új alapokra helyezése eredményezi. Az utóbbiról tudni kell, hogy a vízi közmű infrastruktúra a legöregebb mind közül, és vele szemben támasztódnak a leghosszabb élettartam elvárások. A vízellátó- és csatornahálózatok kora, jelentős hányadában meghaladja az 50 évet, sőt nagyobb városaink alaplétesítményei a 100-120 éves kort is elérték. A „túlkoros” eszközök üzemben tartása jelentős költség-többlettel (karbantartás, hibaelhárítás, hálózati veszteségek) jár, ugyanakkor a pótlásokra nem nyújtott fedezetet az 1.000%-ot meghaladó infláció által fel-emésztett „aktivált” történelmi értékre

Kovács Károly

számított értékcsökkenés. A törvény által kötelezően előírt vagyonértékeléssel és a költségstruktúrára vonatkozó egyéb adatok gyűjtésével most zajlik az új díjképzési alapok kidolgozása. A költségstruktúra **dinamikus** átalakulása a felújítási forrásokat biztosító díjrendszerrel, jól célzott fejlesztési programokkal és

a költséghatékonyság javulásával megfelelő alapot biztosíthat a megfizethető, ugyanakkor fenntartható szolgáltatásra.

A **települési** vízgazdálkodás integrációja egyre égetőbb szükség-szerűség, és azt értjük alatta, hogy a településen felmerülő lakossági, intézményi és ipari vízigények (ivó, technológiai, öntöző, tűzvíz) kielégítését és a szenny- és csapadékvíz elvezetési és tisztítási szükségleteket összehangoltan oldjuk meg. Ennek számtalan hozadéka már most megmutatkozik, illetve kalkulációkkal alátámasztottan jól prognosztizálható:

- a csapadékvizek helyben tartása, szikkasztása,
- települési elöntések, csatorna kiöntések megelőzése,
- csapadékvíz hasznosítása: tűzvíz tározás, locsolás, szűrkevíz használat,
- hálózatok rekonstrukciójánál (kis-átmérő esetén is) átmérő és ezáltal költségcsökkentés biztosítása,
- kis fogyasztású területeken a hálózati tartózkodási idő csökkentése a tűzvíz ellátás leválasztásával.

– Milyen feladatok állnak a szakma előtt?

- A megfelelő színvonalú szolgáltatással még el nem látott (alapvetően a 2000 lakosnál kisebb települések) fejlesztése,
- a meglévő létesítmények, hálózatok előregedésének mérséklése és fenntartható szinten tartása,
- költséghatékonyság javítása a megfizethető szolgáltatási díjak elérése érdekében,
- a **VÍZ ÉRTÉKÉNEK**, társadalmi elismertségének emelése,
- a jövő szakmai generációk, a szakmai utánpótlás biztosítása.

– Milyen eszközei, lehetőségei vannak a szakmának a kihívásoknak való megfeleléshez?

A szakmai szövetségek köreiben felhalmozott tapasztalatok hasznosításával, műszaki, tudományos és gazdasági ismeretek terjesztésével, ajánlások megfogalmazásával a legjobb és egyben **költséghatékony** eljárások, technológiák és módszerek hozzáférhetővé tételével, a külföldi tapasztalatok integrálásával, a hazai tapasztalatok megosztásával és exportjával, szemléletformálással tesszük a dolgunkat. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy a társadalmi szereplők elsősorban pénzből értenek, így ennek nyelvezetére igyekszünk fordítani

a szakmai érveinket. Az EWA háttérére támaszkodva a MASZESZ vezette szakmai delegációval fejlesztettük ki a **Dinamikus költségelemzés (DCC)** módszertant, mellyel a teljes „életciklus költség” és a szolgáltatási egységre jutó „fajlagos egységköltség” számítás alapjait tettük le. Az előbbi egyben a 2014-ben hatályba lépett uniós közbeszerzési értékelési szempont meghatározását teszi lehetővé, míg az utóbbi éppen a leghűsbavágóbb „zsebre menően égető” értéket adja meg, nevezetesen azt, hogy az adott fejlesztés (új, vagy akár felújítás) nyomán mennyivel emelkedik a szolgáltatás költsége. A szakmai szempontok forintosított kifejezése reményeink szerint hatékonyabbá teszi azok érvényre juttatását.

DINAMIKUS KÖLTSÉGELEMZÉS (DCC)

- **Költséghatékonysági elemzés**
 - Víziközmű fejlesztések változatelemzése
 - Rekonstrukció tervezés
- Megvalósult beruházások ex-post értékelése
- **Közbeszerzések: Életciklus-költség meghatározása**
- Teljes költségmegtérülés (VKI) vizsgálata

weboldal: www.bdl.hu
telefon: (+36-1) 224-0670
e-mail: info@bdl.hu

